

Fra idyllisk småbyavn

Et kort tilbakeblikk på Porsgrunds Dagblads første 50 år som «

FØRSTE LOKALER: Porsgrunds Tidende gikk inn høsten 1914. Porsgrunds Dagblad kjøpte lokalene i Rådhusgata og ga ut sin første avis 1. desember 1914.

«Det nye som i dag sender ut sitt første nummer er et dagblad, en høist paakrevet foranstaltning i vor tid. Man kan nu engang ikke vente til neste dag for at spørre nytt».

Charlotte Nagell
93066056
charlotte.nagell@pd.no

Ordene er ført i pennen av Daniel Grini. Datoen er 1. desember 1914. Han har nettopp inntatt rollen som Porsgrunds Dagblads første redaktør og utdyper: «Bladet vil stå åpent for saklig diskusjon, det vil arbeide for Venstres sak, verne om edrueligheten og bringe raske og utførlige etterretninger om krigen».

Venstre-avis

I Porsgrunn bor det på dette tidspunktet 4937 personer. 1730 av dem betaler skatt. Krigsutbruddet har ført til innskrenkinger på alle områder. Renta er hevet og prisene økt. Økonomien er preget av varemangel, svartebørs, konkurser og ruin.

Hele seks aviser kjemper om innbyggernes gunst. Størst av dem er Høyre-organet «Grenmar» som har et godt grep om byens konservative befolkning.

I august takker Venstre-avisa «Porsgrunds Tidende», på folke-munne omdøpt til «blank på alle sidene», for seg. En gjeng venstremenn beslutter å danne et aksjeselskap for å utgi et nytt venstreblad for Porsgrunn og tilstøtende distrikter. De er optimistiske, lykkes i å samle tilstrekkelig kapital og allerede i desember er altså en ny Venstre-avis ute på markedet.

Stort pågangsmot

I referatet fra den første generalforsamlingen, kan man lese at kapitalen er brukt til å ta over forgjengerens eiendom og trykkeri i Rådhusgata for 23.000 kroner. Det blir kjøpt inn en «Monoline» settemaskin og trykkmateriell, og redaktøren bevilges en årlig gasje på 3000 kroner.

Samtlige aksjonærer er tilstede, og grosserer A.N. Funnemark, direktør H.E. Kjølhøst og doktor Anders Nielsen blir valgt til styre med slaktermester O. Braarud og kontorsjef Anders Jahnsen som varamenn. Disse karene skulle imidlertid ikke nøye seg med et skippertak i oppstarten, men arbeide for bladets ve og vel i en årrekke.

Lokal forankring

Porsgrunds Dagblad kom fra første stund ut alle hverdager. Det var en firesiders avis, på sju spalter, i fullformat. Ei tynn blette sammenliknet med

dagens utgave, men det krevde likevel mye arbeid med det kummerlige tekniske utstyret man rådet over i Rådhusgata.

Trykkingen foregikk i to operasjoner over to dager. Første og fjerde side ble gjort ferdige dagen før, mens midtsidene ble ferdigstilt på utgivelsesdagen. Derfor måtte leserne alltid bla om til side to for å finne siste nytt.

Redaktøren hadde som uttalt målsetningen å være lydhør ovenfor ethvert tiltak som kunne føre fremover og skriver i første utgave:

«I første rekke er det naturligvis vort eget distrikt som ligger os paa hjertet. Porsgrunn og omegn staar jo foran en tid med store muligheter. Fremtiden synes her at gi rike løfter, kanskje rikere enn de fleste steder i landet. Og det skal alltid være os en pligt at delta i arbeidet for at distriktet kan vinde frem til en plass som det gode naturlige betingelser tilsier».

Tidlig ute

Porsgrunds Dagblad var fra første dag tuftet på lokaltstoff, og bladet inneholdt også reportasjer og intervjuer som var sjelden vare i lokalaviser på den tida.

Det første intervjuet var med mannen bak teksten til «Porsgrunnsangen», Hans Reynolds, og den første fotoreportasjen hentet fra Funnemarks herrekonfeksjonsfabrikk.

Likevel fyltes sidene i hovedsak av referater fra by- og herredsstyret. Da som nå var det viktig å være først ute. Møtene trakk ofte ut, og transporten var på egne bein. Etter møter i Bamble fortelles det at journalist Karl Haugholt ikke kom tilbake til redaksjon før utpå morgenvisten neste dag. Da satte han seg ned og skrev referat.

Og fra første stund ble det diskutert livlig på avisas sider. Alt fra utdannelse, kristendom, krig og forlovelser. Grini hadde også et våkent blikk for betydningen av føljetonger, og folk som H. A. Foss, Jon Flatabø og Karen Sundt fikk publisert sine folkelivsfortellinger i avisa før de seinere ble trykt som bøker.

På flyttefot

Abonnementstallet steg jevnt og trutt de første årene. Likeledes inntektene fra annonser. De kostet 12 øre per petitlinje og kunne lyde som følger: «Porsgrunds Vinforretning anbefaler sitt lager av Jubileumsscherry i dunke på ca. 12 fl. kr. 24 pr. dunk og flere mærker champagne. I partier på 12 fl. indrømmes 10 pst. rabatt».

I 1916 besluttet man å utvide aksjekapitalen, og en del herrer fra Brevik hadde tilbudt Porsgrunds Dagblad forlagsretten til Breviksposten mot å bli tilbudt

**Vi gratulerer
PD med 100 år**

**VI SELGER KJØKKEN
OG GLASS - ENKELT
OG GREIT!**

Besøk www.kjokkenogglass.no
og les mer om kampanjen vår!

Jan-Erik Olsen
GLASSMESTERFORRETNING A.S

Havnegata • 3950 Brevik • Tlf. 35 57 04 47 • post@kjokkenogglass.no

vis til millionbedrift

Demokratisk organ for Grenland»

fem aksjer. Dermed var bladet innlemmet i Porsgrunds Dagblad.

I 1918 ble det for første gang rapportert om et overskudd på fem prosent utbytte til alle aksjonærene og lønnsforhøyelse til hele staben. Og framgangen fortsatte. I 1919 vedtok styret generalforsamlingens forslag om å kjøpe Porsgrunds Cementstøperis gård i Jernbanegata 7. Kjøpesummen lød på anselige 83.700 kroner, men bladets økonomi var upåklagelig etter fem års drift.

Leif Koch overtok sjefsstolen i 1923. Fem år seinere ankom den nye pressen som utgjorde en milepæl i avisas historie: Nå kunne man trykke 4, 6 eller 8 sider i en arbeidsoperasjon.

Vanskelig tid

Ved inngangen til trettiåra er den lille sjøfartsbyen forvandlet til industriby, og Porsgrunns Dagblad har blitt en stor avis som har nådd inn i hjemmene til folk.

Det startes et arbeid med å utvide reportasjeområdet, og

nye folk kommer til i redaksjonen. Etter hvert blir det trangt om plassen i Jernbanegata, og lokalene utvides med en ny fløy for å skaffe mer plass til redaksjonen og eget rom til avisbudene.

Det rusler og går med jevn økning av opplagstall i årene fram mot krigen.

Okkupasjonstiden blir vanskelig for norsk presse. PD får en kommissarisk redaktør, og redaktør Koch kvitterer umiddelbart med å si opp sin stilling. I følge PD fra 5. desember 1964 var tyskernes mann såpass mye borte på grunn av sykdom, at nazifiseringen ikke ble påtrengende. Det kan selvsagt diskuteres. Etter frigjøringen er imidlertid Koch tilbake ved roret.

Stadig framgang

I 1949 godtok man tilbudet om å kjøpe «Langesunds Blad», og det var klart for år med mange tekniske nyvinninger. Avisas fikk fjernskriverapparat til å motta nyheter fra NTB og klisjemaskin.

I 1954 sa Koch opp etter 31

års trofast tjeneste. Kåre Mosland virket som redaktør en kort periode, før redaksjonens egne journalister, Isak Jakobsen og Chr. Molve, tok over. I 1956 gikk man over til rotasjonspresse, og «Skiens Dagblad» ble tatt inn under vingene.

Ved femtiårsjubileet i 1964 var arbeidsstokken på 38 personer. Maskinsetter Hardy Bjercke hadde vært med fra oppstart i 1914, og Carl Helgesen var «still going strong» på sitt 45. år som journalist. Budsjettet hadde ekspandert fra 119.000 kroner i 1921 til nærmere 1,5 millioner i 1964. Det var gode tider for Venstre-avisas.

Kilder: Porsgrunds Dagblad 1. desember 1914, Porsgrunns Dagblad 5. desember 1964, Norsk presses historie 1660-2010 og Porsgrunns historie.

BEGYNT I 1914: Hardy Bjercke kom til avisa i 1914. 50 år seinere var han fortsatt ansatt. Da som maskinsetter.

FØRSTE REDAKTØR: Daniel Grini ble ansatt som Porsgrunds Dagblads første redaktør. Bilde er fra 1964.

Vi gratulerer
Porsgrunns Dagblad med
100 ÅRS-JUBILEET!

Vi benytter anledningen til
å ønske nye og eksisterende
kunder velkommen innom
oss i Friisebrygga 2.

Danske Bank